

Bijlage bij hoofdstuk 2 Vrijwillige participatie gedurende de levensloop

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de Familie-enquête Nederlandse Bevolking (FNB) 2000. Deze enquête werd opgezet en uitgevoerd door de Sectie Sociologie van de Universiteit Nijmegen als vervolg op de 'familie-enquêtes' uit 1992 en 1998. Het survey kent een tweetraps design. De eerste trap bestaat uit een verdeling van Nederland in vier regio's: het noorden, oosten, westen, en zuiden. Binnen deze regio's werd er een proportioneel aantal gemeenten geselecteerd binnen strata van gelijke urbanisatiegraad. Binnen elke gemeente werd vervolgens een willekeurige steekproef getrokken van alle bij de burgerlijke stand geregistreerde inwoners tussen 18 en 64 jaar. Omdat de inhoud van de enquête vooral was gericht op het huishoudensniveau, werd van de deelnemers gevraagd of zij een gezamenlijke huishouding voerden. Zo mogelijk werd de partner ook ondervraagd. De netto respons was 40,6 procent, een niet ongebruikelijk percentage. Het databestand bevat gegevens van 850 primaire respondenten, en nog eens 711 partners. Er was een opzettelijke ondervertegenwoordiging van alleenstaanden (146 deelnemers) in de uiteindelijke onderzoeksgroep. Er werden twee interviewperiodes gehouden, in het voorjaar en najaar van 2000. In de zomervakantie werd niet geënquêteerd.

In de FNB 2000 zijn allerlei levensloopgegevens met betrekking tot vrijwillige inzet van respondenten verzameld. Met behulp van een lijst van een aantal soorten verenigingen en organisaties is per type vastgesteld of men op het moment van onderzoek lid was. De lijst met organisaties in de vragenlijst was de volgende:

1. Vakbond of beroepsorganisatie
2. Politieke partij of politieke vereniging
3. Groep of vereniging in kerkelijk verband
4. Maatschappelijke vereniging (zoals Amnesty International of Vluchtelingenwerk)
5. Natuurvereniging (zoals Natuurmonumenten of Milieudefensie)
6. Muziek, koor- of toneelvereniging
7. Jeugdvereniging (zoals Scouting, clubhuis, jeugdhonk)
8. Schoolvereniging (zoals ouderraad)
9. Sportvereniging
10. Andere vereniging of organisatie

Zo ja, dan is genoteerd sinds welk jaar men lid was. Zo nee, dan is gevraagd of men na het 16^e levensjaar ooit lid is geweest, en zo ja, vanaf welk jaar en tot welk jaar. Alle respondenten die aangaven lid te zijn (geweest) van een bepaald type organisatie is vervolgens gevraagd of ze vrijwilligerswerk deden voor deze organisatie. Hierbij zijn eveneens het aanvangsjaar en het jaar waarin men eventueel gestopt is genoteerd. Door de gebruikte vraagstelling kan elke

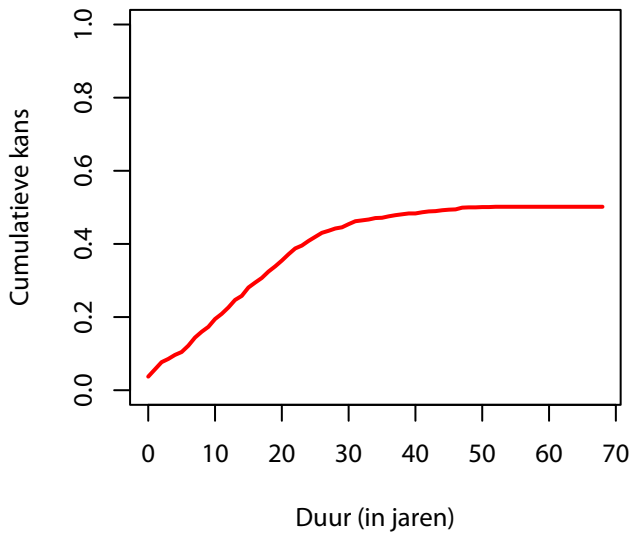
respondent per type organisatie slechts eenmaal gestart en/of gestopt zijn. Hiermee vallen herhaalde starts (en dientengevolge ook herhaalde stops) voor hetzelfde type organisatie buiten beschouwing. Bovendien werd de vraag met betrekking tot het verrichten van vrijwilligerswerk pas gesteld nadat de respondent had aangegeven lid te zijn van een organisatie. Het vrijwilligerswerk dat mensen doen zonder dat ze lid zijn van een organisatie, valt hiermee eveneens buiten beschouwing. Op basis van de gegevens uit het GIN-onderzoek blijkt echter dat 91,9 procent van de vrijwilligers in 2003 ook lid was van tenminste een organisatie in 2001. We maken in de gebeurtenissenanalyses in het hoofdstuk geen onderscheid naar verschillende typen organisaties, maar analyseren vrijwillige inzet in algemene zin. Hiertoe zijn de lidmaatschappen van en het vrijwilligerswerk voor de onderscheiden typen samengenomen. In de gebeurtenissenanalyses worden dan ook kansen geschat dat mensen zich beginnen in te zetten of hun inzet beëindigen voor om het even wat voor type organisatie.

Voor een gebeurtenissenanalyse dient de risicopopulatie alsook de risicoperiode te worden gedefinieerd. De risicoperiode is de periode waarin de respondenten de gebeurtenis (het starten of stoppen met vrijwillige inzet) nog niet hebben meegemaakt en waarin dit wel mogelijk is. Oftewel, respondenten die op een bepaald moment niet actief zijn behoren tot de risicopopulatie om te starten, terwijl respondenten die al gestart zijn behoren tot de risicopopulatie die kan stoppen. Het is overigens belangrijk te beseffen dat onze analyse van het starten van vrijwillige inzet enkel de overgang van helemaal geen vrijwillige inzet naar inzet voor één of meerdere organisaties betreft. Hoewel een respondent uiteraard binnen een periode dat hij/zij al bezig is voor een bepaald type organisatie nogmaals voor een ander type organisatie kan starten, laten we die gebeurtenis buiten beschouwing, aangezien het niet een overgang van geen vrijwillige inzet naar wel vrijwillige inzet betreft. Hetzelfde geldt voor stoppen; we analyseren enkel de gebeurtenissen waarbij sprake is van een overgang van participatie naar volledig geen participatie. Bij de schatting van de modellen zijn eerst telkens de modellen exclusief interactie-effecten geschat. Vervolgens zijn alle interacties toegevoegd tussen (a) geslacht en opleiding, (b) geslacht en verhuizing, (c) geslacht en huwelijkse staat, (d) geslacht en thuiswonende kinderen, en (e) geslacht en beroepsstatus. Daarbij zijn telkens per interactie de minst significante verwijderd totdat een model overbleef met enkel significante interactie-effecten. Die staan in de tabellen gepresenteerd. Als laatste dient te worden vermeld dat kalenderjaar gecentreerd is op het gemiddelde 1982 en dat alle tijdsgereleerde variabelen enkel kwadratisch zijn opgenomen wanneer het bleek dat dit een significante verbetering van het model opleverde.

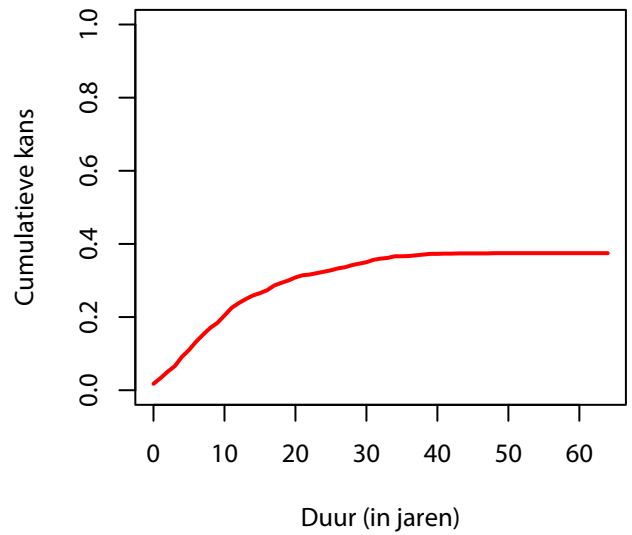
Figuur B2.1a t/m 1d Cumulatieve kansen voor het aangaan van lidmaatschappen van sportverenigingen, vakbond of beroepsverenigingen, kerkelijke organisaties en natuurverenigingen

Bron: FNB 2000

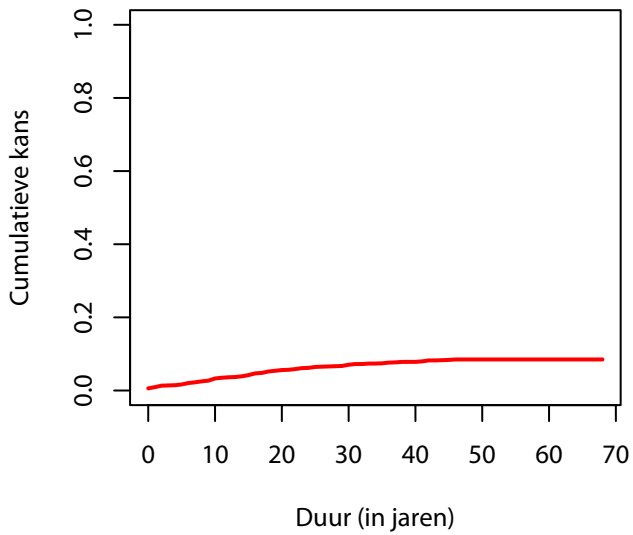
(a) Aangaan lidmaatschap sportvereniging

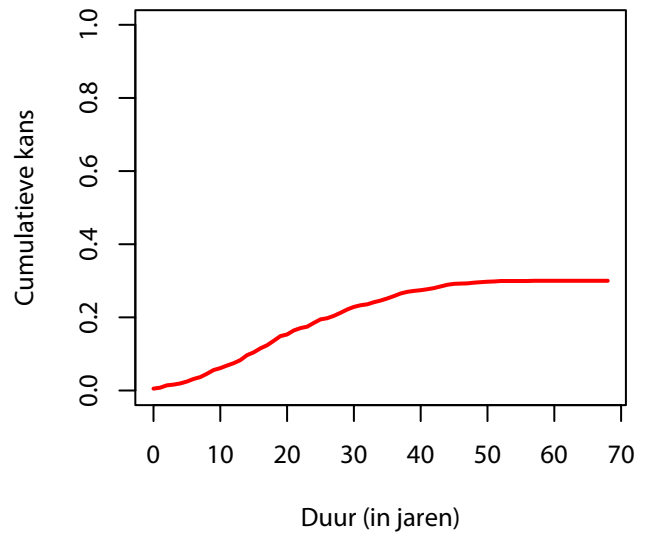
(b) Aangaan lidmaatschap vakbond of beroepsvereniging

(c) Aangaan lidmaatschap groep of vereniging in kerkelijk verband

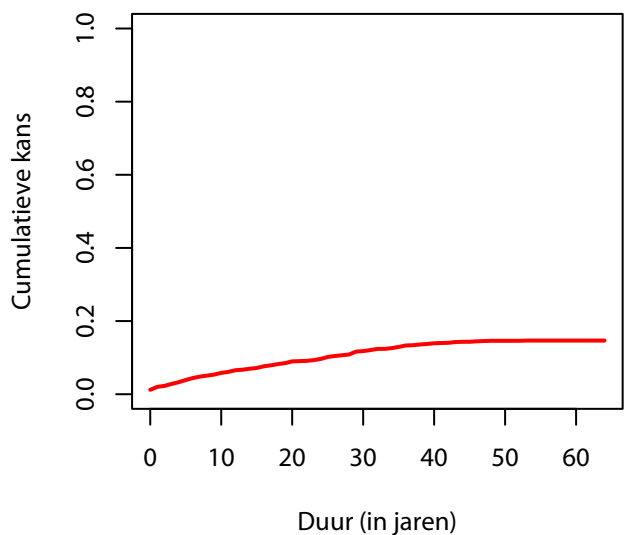
(d) Aangaan lidmaatschap natuurvereniging

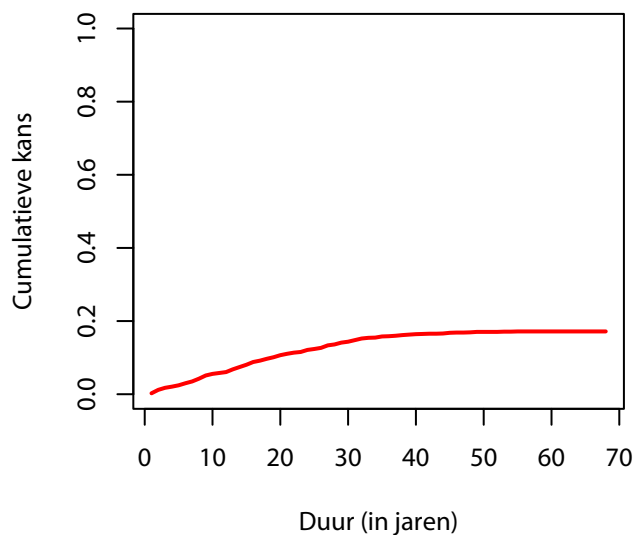
Figuur B2.1e t/m 1h Cumulatieve kansen voor start lidmaatschap van muziek-, koor- of toneelverenigingen, politieke en maatschappelijke verenigingen, school- of jeugdverenigingen, en overige organisaties

Bron: FNB 2000

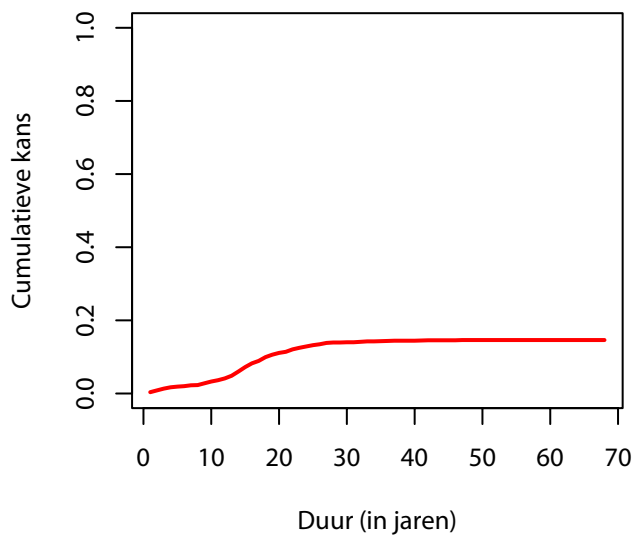
(e) Aangaan lidmaatschap muziek-, koor, of toneelvereniging

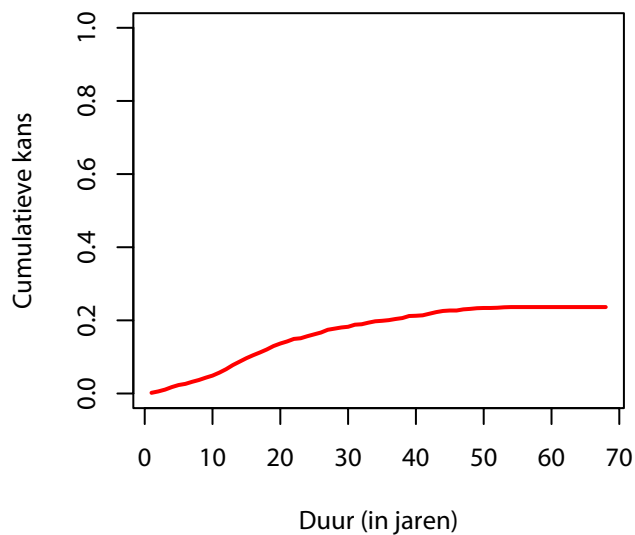
(f) Aangaan lidmaatschap politieke of maatschappelijke vereniging

(g) Aangaan lidmaatschap school- of jeugdvereniging

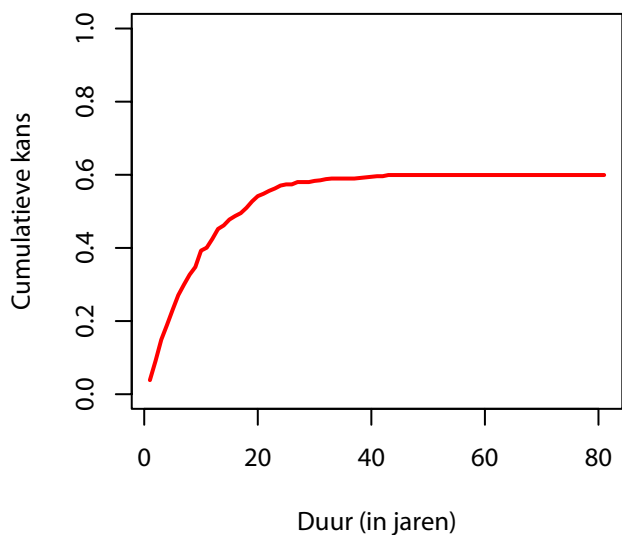
(h) Aangaan lidmaatschap overige verenigingen

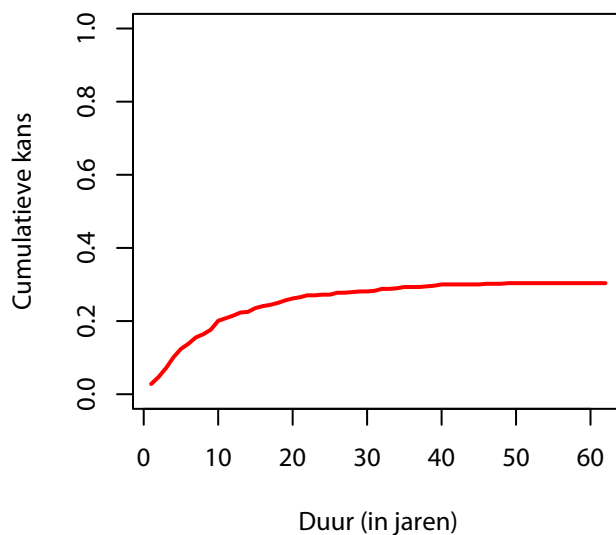
Figuur B2.2a t/m 2d: cumulatieve kansen voor beëindigen van lidmaatschappen van sportverenigingen, vakbond

Bron: FNB 2000

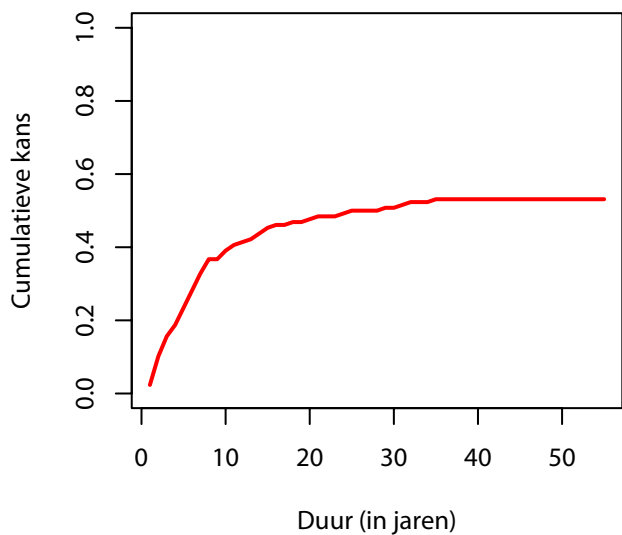
(a) Beëindigen lidmaatschap sportvereniging

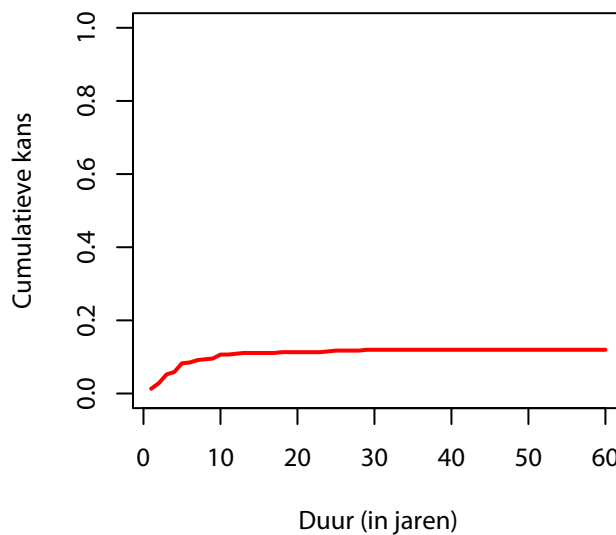
(b) Beëindigen lidmaatschap vakbond of beroepsvereniging

(c) Beëindigen lidmaatschap groep of vereniging in kerkelijk verband

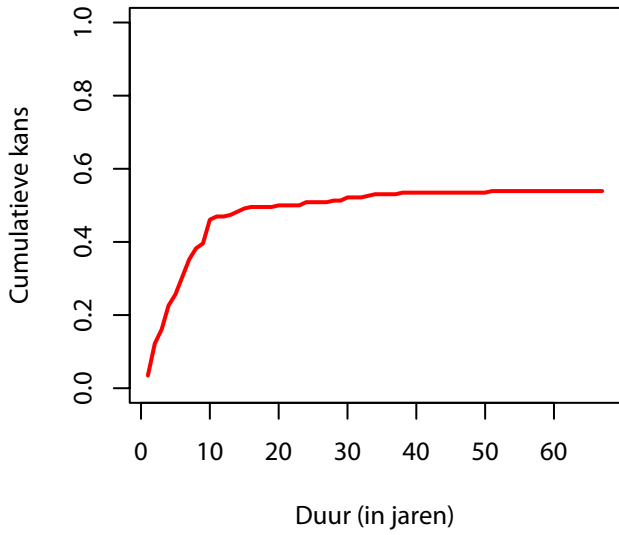
(d) Beëindigen lidmaatschap natuurvereniging

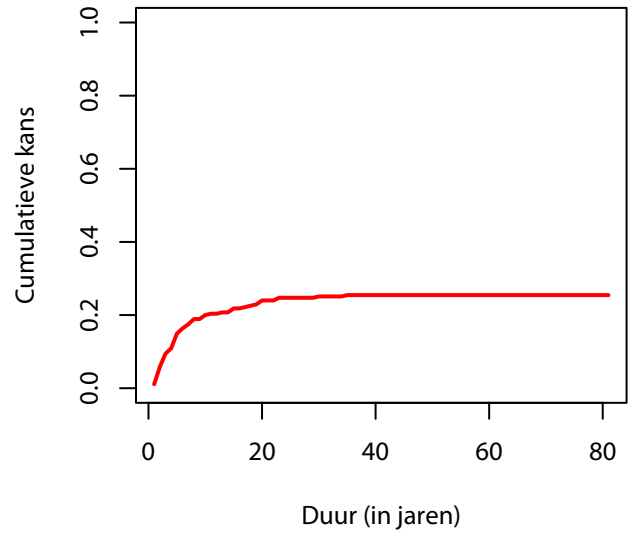
Figuur B2.2e t/m 2h Cumulatieve kansen voor beëindigen van lidmaatschappen van muziek-, koor- of toneelverenigingen, politieke en maatschappelijke verenigingen, school- of jeugdverenigingen, en overige organisaties

Bron: FNB 2000

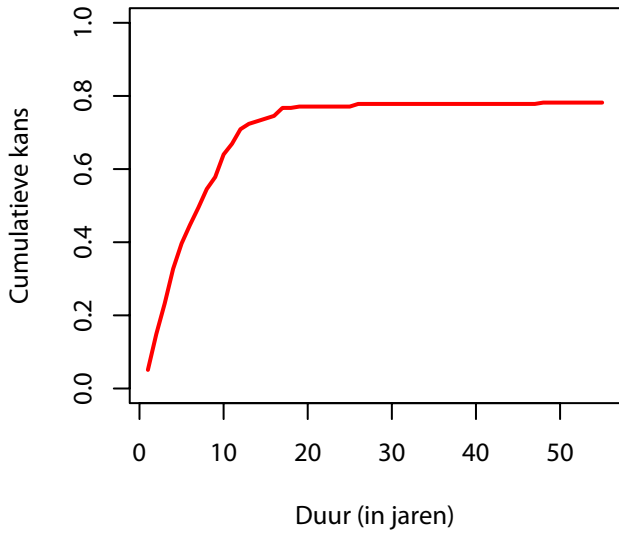
(e) Beëindigen lidmaatschap muziek-, koor, of toneelvereniging

(f) Beëindigen lidmaatschap politieke of maatschappelijke vereniging

(g) Beëindigen lidmaatschap school- of jeugdvereniging

(h) Beëindigen lidmaatschap overige verenigingen

